

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету
Оксана ГОМОТЮК

« 30 » 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНЦІОТ
Святослав ПИТЕЛЬ

« 30 » 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 30 » 08 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Медична психологія»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 053 – Психологія
освітньо-професійна програма – «Психологія»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Пакт. (год)	ІРС (год)	Тренінг (год)	Самостійна робота студ. (год)	Разом (год)	Залік (сем.)
Денна	3	6	32	14	3	6	95	150	6
Заочна	3	6	8	4	-	-	138	150	6

Тернопіль – ЗУНУ
2024

30.08.2024

Робочу програму склала професор кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор **БУНЯК Надія Андрониківна.**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від « 27 » серпня 2024 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Психологія», протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Керівник групи забезпечення спеціальності д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Гарант ОП «Психологія» д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

1. Опис дисципліни „Медична психологія ”

Дисципліна « Медична психологія»	Галузь знань, спеціальність, ОПП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 05 – “Соціальні та поведінкові науки”	Статус дисципліни вибіркова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність – 053 –“ Психологія”	Рік підготовки: <i>Денна – 3</i> <i>Заочна – 3</i> Семестр: <i>Денна – 6</i> <i>Заочна – 6</i>
Кількість змістових модулів – 3	Освітньо-професійна програма – «Психологія»	Лекції: <i>Денна – 32 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин: 150	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>Денна – 95 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінг – 6 год. Індивідуальна робота: <i>Денна – 3 год.</i>
Тижневих годин: денна форма навчання – 10.7 з них аудиторних – 3.8		Вид підсумкового контролю – <i>залік</i>

2. Мета і завдання вивчення дисципліни “Медична психологія”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Медична психологія» є знайомство майбутніх психологів з особливостями функціонування мозку та психіки людини у нормі та при різних патологічних станах; з можливістю застосування дисципліни для вирішення питань охорони здоров'я, спрямованих на розв'язання експертних завдань, на діагностику захворювань і патологічних станів, їх успішне подолання та профілактику, соціально-психологічну реабілітацію особистості.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

Основні завдання вивчення дисципліни «Медична психологія»:

Оволодіти основними закономірностями психології хворої людини; ознайомити із проявами психіки в їх взаємозв'язку з роботою головного мозку та ЦНС в цілому; висвітлити особливості впливу захворювань на психіку та психологічну реакцію пацієнта на захворювання; засвоїти психологічні методи впливу на психіку людини в лікувальних і профілактичних цілях; інформувати про особливості психології хворих, які потерпають на різні соматичні захворювання (серцево-судинні, інфекційні, онкологічні, гінекологічні, нервово-психічні); засвоїти психологічні основи психокорекції, психотерапії, психогігієни та психопрофілактики.

3. Програма навчальної дисципліни: “Медична психологія”

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади медичної психології

Тема 1. Теоретичні проблеми медичної психології

Предмет та завдання медичної психології. Взаємозв'язок медичної психології з іншими науками. Історія розвитку медичної психології. Етапи розвитку медичної психології. Передумови виникнення медичної психології. Сучасний розвиток медичної психології у країнах Західної Європи та Америки.

Загальна концепція здоров'я. Основні чинники психологічного і психічного здоров'я людини. «Норма – патологія». Хвороба, психічна патологія, психічний розлад.

Тема 2. Проблема особистості в медичній психології

Особистість. Структура, розвиток та здібності особистості. Я – концепція. Гармонійні і дисгармонійні особистості. Темперамент і характер. Механізми психологічного захисту особистості. Психологія поведінки та соціальної активності. Особистісна та соціальна активність. Поведінка в міжособистісних взаєминах. Долаюча поведінка.

Тема 3. Методи дослідження в медичній психології; методи, що застосовуються під час першої зустрічі з особистістю, яка отримала психотравму внаслідок війни; методи індивідуальної психологічної допомоги

Загальні підходи у проведенні досліджень у медичній психології. Окремі методи дослідження, що застосовуються у медичній психології. Психологічна керована бесіда, психологічне, клінічне інтерв'ю. Анамнестичний метод дослідження. Методи експериментально-психологічного дослідження. Методи дослідження психічних процесів та станів. Методи експериментально-психологічного дослідження особистості, темпераменті і характеру.

Методи, що використовуються під час першої зустрічі з людиною, яка потребує допомоги через психологічну травму, зокрема, внаслідок війни (правило «Дивитися – Слухати – Спрямувати»); методи індивідуальної психологічної допомоги (мотиваційне інтерв'ювання (ресурсна карта), директивне консультування (штурмова карта), проблемно-орієнтоване консультування (мозковий штурм)).

Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти лікування соматичних захворювань

Тема 4. Патопсихологія і загальна психопатологія

Окремі психічні процеси та вищі психічні функції. Основні поняття в діагностиці психопатологічних порушень. Симптом та синдром. Визнані симптоми і стани розладів свідомості. Визнані симптоми розладів відчуття та сприймання. Визнані симптоми розладів уваги. Визнані симптоми розладів пам'яті. Визнані симптоми розладів емоцій та волі. Визнані симптоми розладів мислення. розвиток моделей інтелекту та визнані стани при його розладах. Розлади особистості.

Тема 5. Медико-психологічні аспекти соматичних захворювань

Сучасні наукові погляди на формування психосоматичних розладів. Психосоматичні розлади в терапевтичній практиці (розлади серцево-судинної системи, органів дихання, органів травлення). Психосоматичні розлади, що зумовлені змінами імунітету. Психосоматичні розлади в перинатології, акушерстві та гінекології. Психологічні особливості вагітних жінок. Психологічні аспекти пологів та післяпологового періоду. Психологічні особливості жінок з гінекологічними захворюваннями. Психосоматичні розлади в практиці хірургії та травматології.

Тема 6. Психоонкологія. Медико-психологічні аспекти вмирання та смерті

Психологічні особливості пацієнтів з онкологічними захворюваннями. Психологічні розлади у пацієнтів з онкологією. Медико-психологічні проблеми родини пацієнта з онкологією. Діагностичні та терапевтичні аспекти психоонкології в дитячому та підлітковому віці. Медико-психологічна

допомога та психологічна підтримка в практиці онкології. Поняття та принципи надання паліативної допомоги. Взаємодія пацієнта, що помирає і персоналу, що надає паліативну (хоспісну) допомогу.

Змістовий модуль 3. Практичні аспекти медичної психології

Тема 7. Психотерапія та реабілітація, зокрема, через психотравму внаслідок війни

Види і методи медико-психологічної допомоги. Психологічне консультування. Медико-психологічна корекція. Основні фактори дії психотерапії та форми її застосування (індивідуальна, групова, сімейна). Психодинамічний напрям психотерапії: класичний психоаналіз. Когнітивно-поведінковий напрям психотерапії та його провідні методи. Сугестивний напрям психотерапії та його основні методи. Методи екзистенціально-гуманістичного напрямку. Напрямок тілесно-орієнтованої психотерапії. Напрямок арт-терапії та його основні методи.

Реабілітація як поняття. Основні засади психо-реабілітаційного процесу. Робота з психотравмою, отриманою внаслідок війни (EMDR (Eye Movement Desensibilization and Reprocessing) – десенсибілізація та повторна обробка рухів (опрацювання травми) з допомогою руху очей; КПТ, КБТ (когнітивно-поведінкова (біхевіоральна) терапія); Когнітивно-процесуальна терапія (СРТ); духовно-психологічна реабілітація ветеранів.

Тема 8. Психологічні проблеми психогігієни та психопрофілактики. Медико-психологічний аспект судово-психологічної експертизи

Психогігієна здоров'я. Поняття про психогігієну. Поняття про психічне і соматичне здоров'я. Методи психогігієни. Поняття про профілактику. Первинна, вторинна і третинна профілактика. Група ризику психічних захворювань. Психопрофілактика психічних захворювань. Методи психопрофілактики психічних захворювань. Психопрофілактика соматичних захворювань. Групи ризику соматичних захворювань. Методи психопрофілактики соматичних захворювань. Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я.

Сексуальна норма і системний підхід в оцінці сексуального здоров'я. основні види розладів сексуального здоров'я та принципи надання медико-психологічної допомоги.

Психолого-педагогічні аспекти психопрофілактики. Медико-психологічні аспекти психопрофілактики. Вікові аспекти психопрофілактики. Психопрофілактика в дитячому і підлітковому віці. Психопрофілактика в зрілому віці. Геронтологічні аспекти профілактики.

Судово-психологічна експертиза: аспекти її проведення. Загальні та окремі питання судово-психологічної експертизи в цивільному та кримінальному провадженнях. Аспекти проведення судово-психологічної експертизи.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Медична психологія” денна форма навчання

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практ. заняття	СРС	ІРС	Тренінг	Контр. заходи
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади медичної психології</i>						
Тема 1. Теоретичні проблеми медичної психології	4	2	12	1	2	Поточне опитування, реферати
Тема 2. Проблема особистості в медичній психології	4	2	12			
Тема 3. Методи дослідження в медичній психології; методи, що застосовуються під час першої зустрічі з особистістю, яка отримала психотравму внаслідок війни; методи індивідуальної психологічної допомоги	4	2	12			
<i>Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти лікування соматичних захворювань</i>						
Тема 4. Патопсихологія і загальна психопатологія	6	2	12	1	2	Поточне опитування, реферати
Тема 5. Медико-психологічні аспекти соматичних захворювань	4	2	12			
Тема 6. Психоонкологія. Медико-психологічні аспекти вмирання та смерті	4	2	11			
<i>Змістовий модуль 3. Практичні аспекти медичної психології</i>						
Тема 7. Психотерапія та реабілітація, зокрема, через психотравму внаслідок війни	4	2	12	1	2	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 8. Психологічні проблеми психогієни та психопрофілактики. Медико-психологічний аспект судово-психологічної експертизи	2	-	12			
Разом:	32	14	95	3	6	

(заочна форма навчання)

Перелік тем	Кількість годин		
	Лекції	Практ. заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади медичної психології			
Тема 1. Теоретичні проблеми медичної психології	2	2	15
Тема 2. Проблема особистості в медичній психології			15
Тема 3. Методи дослідження в медичній психології; методи, що застосовуються під час першої зустрічі з особистістю, яка отримала психотравму внаслідок війни; методи індивідуальної психологічної допомоги			15
Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти лікування соматичних захворювань			
Тема 4. Патопсихологія і загальна психопатологія	4	2	15
Тема 5. Медико-психологічні аспекти соматичних захворювань			15
Тема 6. Психоонкологія. Медико-психологічні аспекти вмирання та смерті			15
Змістовий модуль 3. Практичні аспекти медичної психології			
Тема 7. Психотерапія та реабілітація, зокрема, через психотравму внаслідок війни	2	-	24
Тема 8. Психологічні проблеми психогігієни та психопрофілактики. Медико-психологічний аспект судово-психологічної експертизи			24
Разом:	8	4	138

**5. Тематика практичних занять з дисципліни
«Медична психологія»**

Денна форма

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади медичної психології

Практичне заняття № 1

Тема: Теоретичні проблеми медичної психології

Мета: проаналізувати основні теоретичні аспекти медичної психології.

Питання для обговорення:

1. Предмет медичної психології.
2. Взаємозв'язок медичної психології з іншими науками.
3. Історія розвитку медичної психології.
4. Етапи розвитку медичної психології. Сучасний розвиток медичної психології у країнах Західної Європи та Америки.
5. Передумови виникнення медичної психології.
6. Основні чинники психологічного і психічного здоров'я людини.
7. «Норма – патологія».
8. Хвороба, психічна патологія, психічний розлад.

Тематика рефератів:

1. Розвиток медичної психології в Україні основні сучасні тенденції.

2. Розвиток медичної психології закордоном, зокрема у країнах Західної Європи та Америки основні сучасні тенденції.

Питання для самостійного опрацювання:

1. За матеріалом, що викладений у лекції, скласти глосарій категорій і понять у вигляді кросворду.
2. За матеріалом, що викладений у лекції, скласти бібліографію.

Практичне заняття № 2

Тема: Проблема особистості в медичній психології

Мета: дослідити основні проблеми особистості в медичній психології.

Питання для обговорення:

1. Особистість. Структура, розвиток та здібності особистості.
2. Здібності особистості.
3. Я – концепція.
4. Гармонійні і дисгармонійні особистості.
5. Темперамент і характер.
6. Механізми психологічного захисту особистості.
7. Психологія поведінки та соціальної активності.
8. Особистісна та соціальна активність.
9. Долаюча поведінка (копінг-стратегії особистості).

Тематика рефератів:

1. Значимість механізму психологічного захисту для особистості.
2. Значимість оцінки типу темпераменту особистості в контексті подолання захворювання.
3. Значимість оцінки типу характеру особистості в контексті подолання захворювання.
4. Структура особистості.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Механізми психологічного захисту, які ви використовуєте.
2. Поведінкові копінг-стратегії, включаючи функціональні адаптивні та дезадаптивні, які ви використовуєте.

Практичне заняття № 3

Тема: Методи дослідження в медичній психології; методи, що застосовуються під час першої зустрічі з особистістю, яка отримала психотравму внаслідок війни; методи індивідуальної психологічної допомоги

Мета: ознайомитись із особливостями проведення психологічного дослідження в клініці та з методами, що використовуються під час першої зустрічі з людиною, яка потребує допомоги через психологічну травму, зокрема, внаслідок війни

Питання для обговорення:

1. Загальні підходи у проведенні досліджень у медичній психології.
2. Окремі методи дослідження, що застосовуються у медичній психології:
  - а) психологічна керована бесіда; психологічне, клінічне інтерв'ю;
  - б) анамнестичний метод дослідження;
  - в) методи експериментально-психологічного дослідження.
3. Методи дослідження психічних процесів та станів.
4. Методи експериментально-психологічного дослідження особистості, темпераменту і характеру.
5. Методи, що використовуються під час першої зустрічі з людиною, яка потребує допомоги через психологічну травму, зокрема, внаслідок війни
  - а) правило «Дивитися – Слухати – Спрямувати»;
  - б) методи індивідуальної психологічної допомоги:
    - (мотиваційне інтерв'ювання (ресурсна карта);
    - директивне консультування (штурмова карта);
    - проблемно-орієнтоване консультування (мозковий штурм).

Тематика рефератів:

1. Значимість діалогових методів дослідження.
2. Значимість виявлення кардинальних психопатологічних відхилень особистості в контексті подолання захворювання.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Варіанти та особливості психологічної керованої бесіди з метою оцінки ставлення до захворювання.
2. Особливості анамнестичного методу дослідження з метою виявлення перенесених захворювань.

Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти лікування соматичних захворювань

Практичне заняття № 4

Тема: Патопсихологія і загальна психопатологія

Мета: ознайомитись із розладами сенсорної та психоемоційної сфери.

Питання для обговорення:

1. Окремі психічні процеси та вищі психічні функції.
2. Основні поняття в діагностиці психопатологічних порушень.
3. Симптом та синдром.
4. Визнані симптоми і стани розладів свідомості.
5. Визнані симптоми розладів відчуття та сприймання.
6. Визнані симптоми розладів уваги.
7. Визнані симптоми розладів пам'яті.

- 8.Визнані симптоми розладів емоцій та волі.
- 9.Визнані симптоми розладів мислення.
- 10.Розвиток моделей інтелекту та визнані стани при його розладах.
- 11.Розлади особистості.

Тематика рефератів:

1. Воля та її значення в лікувальному процесі.
2. Емоції та їх значення в лікувальному процесі.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Варіанти клінічної (діагностичної) бесіди з метою оцінки психопатологічного розладу.
2. Особливості клінічної (діагностичної) бесіди з метою оцінки психопатологічного розладу.

Практичне заняття № 5

Тема: Медико-психологічні аспекти соматичних захворювань

Мета: дослідити медико-психологічні аспекти соматичних захворювань

Питання для обговорення:

1. Сучасні наукові погляди на формування психосоматичних розладів.
2. Психосоматичні розлади в терапевтичній практиці (розлади серцево-судинної системи, органів дихання, органів травлення).
3. Психосоматичні розлади, що зумовлені змінами імунітету.
4. Психосоматичні розлади в перинатології, акушерстві та гінекології.
5. Психологічні особливості вагітних жінок.
6. Психологічні аспекти пологів та післяпологового періоду.
7. Психологічні особливості жінок з гінекологічними захворюваннями.
8. Психосоматичні розлади в практиці хірургії та травматології.

Тематика рефератів:

1. Психологічна допомога хворим у травматологічному стаціонарі.
2. Робота психолога з пацієнтами з безпліддям.

Питання для самостійного опрацювання:

1. План бесіди психолога з пацієнтом клінічного відділення.
2. План бесіди з пацієнтом щодо перспектив відновлення втрачених функцій.
3. План клінічної бесіди з метою оцінки можливості імітації пацієнтом захворювання.

Практичне заняття № 6

Тема: Психоонкологія. Медико-психологічні аспекти вмирання та смерті

Мета: дослідити особливості паліативної допомоги

Питання для обговорення:

1. Психологічні особливості пацієнтів з онкологічними захворюваннями.
2. Психологічні розлади у пацієнтів з онкологією.
3. Медико-психологічні проблеми родини пацієнта з онкологією.
4. Діагностичні та терапевтичні аспекти психоонкології в дитячому та підлітковому віці.
5. Медико-психологічна допомога та психологічна підтримка в практиці онкології.
6. Поняття та принципи надання паліативної допомоги.
7. Взаємодія пацієнта, що помирає і персоналу, що надає паліативну (хоспісну) допомогу.

Тематика рефератів:

1. Евтаназія – «за» і «проти» та сьогочасні перспективи.
2. Психологічний супровід персоналу, що надає допомогу хворим зі злякисними новоутвореннями.

Питання для самостійного опрацювання:

1. План бесіди психолога з пацієнтом на етапах лікування у клінічному відділенні, для хворих із злякисними новоутвореннями.
2. План клінічної бесіди з родичами хворого з метою оцінки можливості покращення психоемоційного стану недужого.
3. Перелік дій психолога для підтвердження зрушення ситуації у хворого у сторону покращення емоційного стану.

Змістовий модуль 3. Практичні аспекти медичної психології

Практичне заняття № 7

Тема: Психотерапія та реабілітація, зокрема, через психотравму внаслідок війни

Мета: визначити особливості використання психотерапії та реабілітації в медико-психологічній практиці, зокрема, через психотравму внаслідок війни

Питання для обговорення:

1. Види і методи медико-психологічної допомоги.
2. Психологічне консультування.
3. Медико-психологічна корекція.
4. Основні фактори дії психотерапії та форми її застосування (індивідуальна, групова, сімейна).

5. Психодинамічний напрям психотерапії: класичний психоаналіз.
6. Когнітивно-поведінковий напрям психотерапії та його провідні методи.
7. Сугестивний напрям психотерапії та його основні методи.
8. Методи екзистенціально-гуманістичного напрямку.
9. Напрямок тілесно-орієнтованої психотерапії.
10. Напрямок арт-терапії та його основні методи.
11. Реабілітація як поняття. Основні засади психореабілітаційного процесу.
12. Робота з психотравмою, отриманою внаслідок війни:
  - а) EMDR (Eye Movement Desensibilization and Reprocessing) – десенсибілізація та повторна обробка рухів (опрацювання травми) з допомогою руху очей;
  - б) КПТ, КБТ (когнітивно-поведінкова (біхевіоральна) терапія);
  - в) Когнітивно-процесуальна терапія (СРТ);
- г) духовно-психологічна реабілітація ветеранів.

Тематика рефератів:

1. Реабілітація залежних від психоактивних речовин.
2. Реабілітація ігроманій.
3. Реабілітація воїнів, котрі повернулись із зони бойових дій.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Методи психотерапії воїнів, котрі повернулись із зони бойових дій.
2. Методи психотерапії переселенців.
3. Методи психотерапії в соматичній клініці.

Заочна форма

Практичне заняття № 1

Тема: Теоретичні проблеми медичної психології

Мета: проаналізувати основні теоретичні аспекти медичної психології.

Питання для обговорення:

1. Предмет медичної психології.
2. Взаємозв'язок медичної психології з іншими науками.
3. Історія розвитку медичної психології.
4. Етапи розвитку медичної психології. Сучасний розвиток медичної психології у країнах Західної Європи та Америки.
5. Передумови виникнення медичної психології.
6. Основні чинники психологічного і психічного здоров'я людини.
7. «Норма – патологія».
8. Хвороба, психічна патологія, психічний розлад.

Тема: Проблема особистості в медичній психології

Мета: дослідити основні проблеми особистості в медичній психології.

Питання для обговорення:

1. Особистість. Структура, розвиток та здібності особистості.
2. Здібності особистості.

3. Я – концепція.
4. Гармонійні і дисгармонійні особистості.
5. Темперамент і характер.
6. Механізми психологічного захисту особистості.
7. Психологія поведінки та соціальної активності.
8. Особистісна та соціальна активність.
9. Долаюча поведінка (копінг-стратегії особистості).

Тема: Методи дослідження в медичній психології; методи, що застосовуються під час першої зустрічі з особистістю, яка отримала психотравму внаслідок війни; методи індивідуальної психологічної допомоги

Мета: ознайомитись із особливостями проведення психологічного дослідження в клініці та з методами, що використовуються під час першої зустрічі з людиною, яка потребує допомоги через психологічну травму, зокрема, внаслідок війни

Питання для обговорення:

1. Загальні підходи у проведенні досліджень у медичній психології.
2. Окремі методи дослідження, що застосовуються у медичній психології:
  - а) психологічна керована бесіда; психологічне, клінічне інтерв'ю;
  - б) анамнестичний метод дослідження;
  - в) методи експериментально-психологічного дослідження.
3. Методи дослідження психічних процесів та станів.
4. Методи експериментально-психологічного дослідження особистості, темпераменту і характеру.
5. Методи, що використовуються під час першої зустрічі з людиною, яка потребує допомоги через психологічну травму, зокрема, внаслідок війни
  - а) правило «Дивитися – Слухати – Спрямувати»;
  - б) методи індивідуальної психологічної допомоги:
    - (мотиваційне інтерв'ювання (ресурсна карта);
    - директивне консультування (штурмова карта);
    - проблемно-орієнтоване консультування (мозковий штурм).

Практичне заняття № 2

Тема: Патопсихологія і загальна психопатологія

Мета: ознайомитись із розладами сенсорної та психоемоційної сфери.

Питання для обговорення:

1. Окремі психічні процеси та вищі психічні функції.
2. Основні поняття в діагностиці психопатологічних порушень.
3. Симптом та синдром.
4. Визнані симптоми і стани розладів свідомості.
5. Визнані симптоми розладів відчуття та сприймання.
6. Визнані симптоми розладів уваги.
7. Визнані симптоми розладів пам'яті.

8. Визнані симптоми розладів емоцій та волі.
9. Визнані симптоми розладів мислення.
10. Розвиток моделей інтелекту та визнані стани при його розладах.
11. Розлади особистості.

Тема: Медико-психологічні аспекти соматичних захворювань

Мета: дослідити медико-психологічні аспекти соматичних захворювань

Питання для обговорення:

1. Сучасні наукові погляди на формування психосоматичних розладів.
2. Психосоматичні розлади в терапевтичній практиці (розлади серцево-судинної системи, органів дихання, органів травлення).
3. Психосоматичні розлади, що зумовлені змінами імунітету.
4. Психосоматичні розлади в перинатології, акушерстві та гінекології.
5. Психологічні особливості вагітних жінок.
6. Психологічні аспекти пологів та післяпологового періоду.
7. Психологічні особливості жінок з гінекологічними захворюваннями.
8. Психосоматичні розлади в практиці хірургії та травматології.

Тема: Психоонкологія. Медико-психологічні аспекти вмирання та смерті

Мета: дослідити особливості паліативної допомоги

Питання для обговорення:

1. Психологічні особливості пацієнтів з онкологічними захворюваннями.
2. Психологічні розлади у пацієнтів з онкологією.
3. Медико-психологічні проблеми родини пацієнта з онкологією.
4. Діагностичні та терапевтичні аспекти психоонкології в дитячому та підлітковому віці.
5. Медико-психологічна допомога та психологічна підтримка в практиці онкології.
6. Поняття та принципи надання паліативної допомоги.
7. Взаємодія пацієнта, що помирає і персоналу, що надає паліативну (хоспісну) допомогу.

6. Самостійна робота студента

Метою даного завдання є розробка *програми консультування психолога за наявності соматичного захворювання та вибору напрямку психотерапевтичної допомоги* (зазвичай в якості хворого виступає однокласник, за бажанням – пацієнт одного із клінічних відділень лікарні, чи обраний самостійно родич).

Завдання: оформити *висновок медико-психологічного обстеження* як специфічний структурно унормований документ.

Для цього:

- а) встановити «дистанцію довіри», що означає проявити ситуативну підтримку та гарантію конфіденційності;
- б) виявити скарги (внутрішня картина хвороби і анамнез історії життя);

- в) оцінити бажаний результат терапії;
- г) оцінити прогностичні здібності пацієнта, обговорити хід терапії.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Висновок медико-психологічного обстеження оформляється за схемою:

1) Зібрати ретельний психологічний анамнез, який повинен містити дані про нервово-психічні захворювання батьків хворого (фактор спадковості і одночасно екологія мікросоціальної групи), про психосоматичні захворювання членів сім'ї, дані про період вагітності та взаємини в сім'ї в цей період, а також про пологи і взаємини в цей час. Детально уточнити умови раннього розвитку, наявність в дитинстві нервово-психічних захворювань. Досліджуються характерні періоди розвитку пацієнта, успішність у школі, взаємини з учителями й однолітками. Особливу увагу приділити епізодам нервово-психічних розладів, обставин, що травмують психіку і впливу їх на особистість пацієнта. Уважно вивчити всі фактори, що впливають на соматичну сферу, індивідуально особистісний зміст симптомів захворювання, їх суб'єктивне сприймання.

2) Анамнестичні дані повинні бути підтверджені і уточнені даними психологічного обстеження: особливості особистості, темпераменту, характеру, емоцій а також мікросоціального оточення.

3) Для безпосереднього дослідження особистості використати не менше трьох валідних психодіагностичних методик.

4) Проаналізувати інформацію, отриману за анамнестичними, клініко - психологічними та експериментально-психологічними методами. Скласти уявлення про особливості, що сприяють формуванню особистісних конфліктів, створення неадекватного Я, адже розуміння цих важливих моментів пояснює індивідуально - особистісний зміст недуги хворого, пояснює чим вона зумовлена і дає ключ до побудови терапевтичного втручання.

5) Наприкінці висновку подається резюме. Резюме повинно містити дані про діагноз захворювання, та напрямок психотерапії, що запропонований для допомоги (з чітким поясненням причини вибору того чи іншого напрямку), план психотерапевтичної допомоги, вирішення питань працевлаштування обстежуваного, рекомендацій родичам у ставленні до нього.

7. Тренінг з дисципліни

Тема тренінгу: „Функції та призначення медичного (клінічного) психолога”

Основна мета тренінгу – формування умінь спілкуватися, конструктивно виявляти свої думки, емоції і почуття, допомагати іншим.

Завдання тренінгу:

1) оволодіння тактикою встановлення «дистанції довіри» (проявом ситуативної підтримки та гарантії конфіденційності);

2) розробка програми консультування психолога за наявності соматичного захворювання та оформлення висновку медико-психологічного обстеження як специфічного нормативного документу.

Заняття 1 Вступне слово викладача про актуалізацію тематики

Мета заняття 1: Знайомство учасників групи із особливостями роботи медичного (клінічного) психолога.

Заняття 2 Техніки роботи із пацієнтами лікарень

Мета заняття 2: Вироблення навичок роботи медичного (клінічного) психолога.

Структура тренінгу

Частина тренінгу	Завдання тренінгу	Вправи
Вступна	Створити сприятливий психологічний простір. Засвоїти правила роботи групи. Налагодження зворотного зв'язку “студент-група” і “група-студент”.	Знайомство. Правила. Розминка. Очікування. Вправи на рефлексію.
Основна	Оцінка рівня поінформованості щодо проблеми. Актуалізація проблеми та конкретних завдань для її вирішення. Надання інформації. Засвоєння знань. Формування умінь, навичок. Підведення підсумків щодо змісту роботи.	Інтерактивні техніки. Вправи на оцінку групових процесів, стану групи.
Заключна	Підведення підсумків щодо процесу роботи. Оцінка отриманого досвіду. Налаштування учасників на атмосферу звичайного життя.	Вправи на рефлексію та відновлення сил учасників. Прощання.

Завдання: На основі проведених тренінгів здійснити оцінку наявності соматичного захворювання члена(ів) власної родини, зробити висновок (вки) та розробити тренінг, який би сприяв *гармонізації емоційно-вольового стану*.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Медична психологія” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- залік.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Медична психологія” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінги	Самостійна робота
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 занять, 8 тем – 7 оцінок).		Оцінювання розробленого і проведеного тренінгу щодо гармонізації емоційно-вольового стану.	Оцінювання завдання «оформити висновок медико-психологічного обстеження як специфічний структурно унормований документ».
2. Модульний контроль 2 проводиться на 7 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 20 тестових завдань, кожне з яких має 5 балів.			

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-8
2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Буняк Н. А. Загальна психологія: лекції. Тернопіль : ФО-П Шпак В.Б., 2018. 300 с.
2. Буняк Н. А. Психологічна експертиза інклюзивного освітнього середовища: теоретичний аналіз. *Психологія і особистість* : науковий журнал. – № 1(21). Київ – Полтава, 2022. С. 9-20.
3. Буняк Н.А. Патопсихологія : навч. посібн. Електронне видання. – режим доступу : <https://moodle.wunu.edu.ua>
4. Гридковець Л., Вебер Т., Журавльова Н. і ін. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навч. посіб. Т. 3. Київ : ОБСЄ, 2018. 236 с.
5. Етичний Кодекс лікаря України (від 27.09.2009). – режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001748-09>
6. Закалик Г. М. Основи клінічної психології : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. 429 с.
7. Ільїна Н. М. Клінічна психологія : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2020. 163 с.
8. Лісовенко А. Ф. Медична психологія: методичні рекомендації для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології. Одеса : Фенікс, 2020. 60 с.
9. Мельник А. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики : навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 152 с.
10. Пилягіна Г. Я., Хаустова О. О., Чабан О. С. та ін. Медична психологія: в 2-х т. Т.1. Загальна медична психологія. Вінниця : Нова Книга, 2020. 288 с.
11. Пилягіна Г. Я., Хаустова О. О., Чабан О. С. та ін. Медична психологія: в 2-х т. Т.2. Спеціальна медична психологія. Вінниця : Нова Книга, 2020. 496 с.
12. Римша С. В., Рациборинська-Полякова Н. В. Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології : навч. посіб. Львів : ФОП Марченко Т.В., 2020. 520 с.
13. Савенкова І. І. Клінічна психологія : навч. посіб. Херсон : Айлант, 2018. 302 с.
14. Шкарлатюк К. І. Патопсихологія : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 155 с.
15. Asanova A., Khaustova O. Typical difficult situations in doctor-patient interactions. *Psychosomatic medicine and general practice*. 2018. Vol. 3(3). P. 1-12
16. Kring A. M., Johnson S. L., *Abnormal Psychology: The Science and Treatment of Psychological Disorders*. – Willey, 2018. 640 p.
17. Oba H., Sato S., Kazui H., Nitta Y., Nashitani T., Kamiyama A. Conversational assessment of cognitive dysfunction among residents living in long-term care facilities. *International psychogeriatrics*. 2018. № 30 (1). P. 87-94.
18. Vaterlaus J. M., Spruance L. A., Frantz K., Kruger J. S. College student television binge watching: Conceptualization, gratifications and perceived consequences. *The Social Science Journal*. 2019. 56(4). P. 470-479.

